

Opinie Wetenschap

Terecht dat GGD en RIVM hun data niet weggeven voor Corona-onderzoek

Onderzoekers willen toegang tot gegevens van GGD en RIVM voor onderzoek naar de coronapandemie. Terecht dat ze dat niet krijgen. Sommige cijfers moet je niet willen hebben, betoogt Peter van Bergeijk, hoogleraar Erasmus Universiteit

Peter van Bergeijk 3 oktober 2022, 09:29

[Peter van Bergeijk, auteur van De Volgende Pandemie en hoogleraar Erasmus Universiteit](#)

De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen bepleit in haar jongste rapport 'Met de kennis van straks' weer om gegevens tijdens een pandemie ter beschikking te stellen voor onderzoek. De cijfers staan wel in de computers van de GGD en het RIVM, maar die willen die data niet aan derden geven. De door de KNAW geïnterviewde wetenschappers hebben de indruk dat sommige data-eigenaren zich ten onrechte verschuilen achter privacy- en veiligheidsoverwegingen.

Bovendien, tijdens de Mexicaanse griepandemie uit 2009 was de Kamer ook al beloofd dat er onafhankelijk onderzoek zou komen naar de rol van de farmaceutische industrie. Dat onderzoek kwam niet van de grond, omdat de bevoegdheden om data te gebruiken onvoldoende waren om het gewenste onderzoek naar behoren uit te kunnen voeren.

Je zou zeggen: een keer is toeval; twee keer riekt naar een patroon. Dus daar zouden we iets aan moeten doen.

Er zijn echter vier belangrijke redenen waarom sommige informatie niet voor de wetenschap beschikbaar moet komen. Verstandige wetenschappers zouden dat niet alleen moeten accepteren; ze zouden sommige cijfers niet moeten willen hebben.

Ten eerste moeten we kunnen garanderen dat er in de toekomst nog gegevens van goede kwaliteit zijn – en dat bedrijven niet kopschuw worden. Bij het onderzoek naar de farmaceutische industrie tijdens de Mexicaanse griepandemie speelde mee dat je bedrijfsgevoelige gegevens niet zomaar aan derden ter beschikking kunt stellen. Bedrijven willen immers alleen gegevens verstrekken aan het CBS als ze er zeker van kunnen zijn dat die louter gebruikt worden waar ze voor bedoeld zijn, namelijk voor het maken van statistieken. Ga je daarmee rommelen, dan worden bedrijven terughoudend in de verstrekking van gegevens.

Je spant dan het paard achter de wagen. Je komt er misschien wel achter hoe het toen zat, maar krijgt geen zicht meer op hoe het nu zit.

Academische integriteit

Ten tweede, de academische integriteit van het onderzoek. De gegevens van RIVM en GGD worden bijgehouden om de logistieke operatie te ondersteunen en om op te kunnen treden als er een bijwerking of een probleem is met een bepaalde partij van een vaccin. Die dataverzameling heeft een duidelijk omschreven doel. Het is ronduit vreemd om nu het RIVM en GGD te vragen gegevens met derden te delen over onze vaccinatiestatus. Want dat mag niet, en er is toegezegd dat het ook niet zal gebeuren. Zelfs de huisarts wordt alleen geïnformeerd als een gevaccineerde daar expliciet toestemming voor heeft gegeven. Het is een standaard onderzoeksprocedure om vooraf toestemming te vragen voor het gebruik van verstrekte gegevens.

Ten derde: de aanwezigheid van alternatieve onderzoeksmethoden. Het is misschien frustrerend dat je als onderzoeker weet dat de cijfers er zijn, maar dat je daar niet bij kunt. Maar zijn die cijfers ook echt nodig om de onderzoeksvraag te beantwoorden? Door een vraag net even anders te stellen kan de wetenschap toch de belangrijkste puzzelstukjes vinden voor het antwoord op de vraag naar de mogelijke redenen voor oversterfte of vaccinatiebereidheid. Kortom, een creatieve benadering en een andere onderzoekspopzet zou de wetenschap al heel aardig op weg helpen.

Hoger belang

De vierde en voor mij doorslaggevende reden om de cijfers van RIVM en GGD alleen te gebruiken waar ze voor zijn bedoeld, is een maatschappelijke. Het huidige pleidooi voor data-toegankelijkheid miskent namelijk het feit dat er een hoger belang is dan het wetenschappelijke 'weten hoe het nu eigenlijk zat'. De vaccinatiebereidheid zal namelijk dalen als deze cijfers met wetenschappers worden gedeeld. Want grote groepen van de bevolking hechten terecht aan hun privacy. Daarmee zou de volksgezondheid zich in de eigen voet schieten.

Lees ook:

Onderzoek naar oversterfte sinds corona botst op privacyregels

Het is geen onwil van het RIVM en de GGD dat zij data rond oversterfte niet delen met wetenschappers, zeggen zij. Dat komt door de [privacyregels](#).

Onderzoek bevestigt: geen oversterfte door vaccinatie

Het RIVM en CBS hebben het langverwachte eindrapport gepubliceerd over de oorzaken van de hoge oversterfte in Nederland. Covid-19 speelt daarbij een belangrijke rol, zo is vastgesteld. [De oversterfte heeft daarentegen niet te maken met vaccinaties](#)

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

Over ons
Contact met Trouw
Privacystatement
Abonnementsvoorwaarden
Gebruiksvoorwaarden
Cookiebeleid
Privacyinstellingen
Auteursrecht
Colofon

Service

Klantenservice
Mijn account
Vakantieservice
Adverteren
Losse verkoop

Meer Trouw

Abonneren
Nieuwsbrieven
Digitale krant
Webwinkel
RSS-feeds
Facebook
Twitter
Android apps
iOS apps

Navigeer

Columnisten
Recensies
Archief

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright.
Wilt u teksten overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar soortrecht@trouw.nl.
© 2022 DPG Media B.V. - alle rechten voorbehouden